

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна
(протокол № 5 від 30 березня 2026
року),
введено в дію наказом
від 01 квітня 2026 року № 0114-1/121

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Борис САМОРОДОВ

СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Менторство у педагогічній практиці»

Харків 2026

ПЕРЕДМОВА

Сертифікатна освітня програма «Менторство у педагогічній практиці» розроблена:

Розробники програми:

Вікторія Чепурна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства навчально-наукового інституту «Академія вчительства»

Вероніка Крижановська, молодший науковий співробітник навчально-наукового інституту «Академія вчительства»

Магдалена Юрєвич, Школа освіти Польсько-американського фонду свободи та Варшавського університету

Гражина Секульська-Гладиш, Школа освіти Польсько-американського фонду свободи та Варшавського університету

1. ОПИС СЕРТИФІКАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Загальна інформація	
Офіційна назва програми	«Менторство у педагогічній практиці»
Назва структурного підрозділу (кафедра, факультет, навчально-науковий інститут тощо)	Кафедра інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства, ННІ «Академія вчительства»
Обсяг (тривалість) програми в годинах та/або кредитах ЄКТС	1 кредити ЄКТС (30 год) — з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи
Мова(и) викладання	Українська
Передумови навчання	Диплом магістра (7 рівень РНК) або вище
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	від 8 до 15 осіб
Форми навчання та вартість	Онлайн-навчання, очні зустрічі
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	teachers.karazin.ua
Мета програми	
Метою програми є розвиток у викладачів закладів вищої освіти професійних компетентностей, необхідних для здійснення ефективного менторського супроводу педагогічної практики здобувачів освіти (майбутніх учителів), забезпечення їхнього професійного становлення, розвитку рефлексивної	

практики, психологічної підтримки та готовності до педагогічної діяльності у кризових умовах.

Компетентності, що вдосконалюються/ набуваються
(із урахуванням Національної рамки кваліфікацій; професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»)

Професійні компетентності (ФК)	А 3.	Здатність здійснювати керівництво практичною підготовкою здобувачів вищої освіти
	Б 1.	Здатність проектувати оцінювання результатів навчання
	Б 2.	Здатність оцінювати результати навчання
	Б 3.	Здатність надавати зворотній зв'язок здобувачам ВО за результатами оцінювання
	В 2.	Здатність розробляти та удосконалювати навчально методичні матеріали
	Ж 1.	Здатність організувати особистий професійний розвиток
	Ж 3.	Здатність ініціювати . та реалізовувати проекти 3 професійного розвитку

Результати навчання: знання, уміння/навички

РН.1.	Здатний розробляти план практичної підготовки та контролювати його виконання
РН.2.	Визначає цілі оцінювання, розробляє критерії, матеріали, рубрики та інші інструменти, обирає та застосовує методи й засоби оцінювання
РН.3.	Організовує оцінювання результатів навчання, використовує інструменти діагностики, спостереження та збору доказів професійної діяльності здобувача освіти.
РН.4.	Аналізує та обґрунтовує результати оцінювання, обирає форми зворотнього зв'язку та надає конструктивний і розвивальний зворотний зв'язок за результатами спостереження та оцінювання.
РН.5.	Створює навчально-методичні матеріали (критерії, рубрики та інші інструменти формульовального оцінювання педагогічної практики.)
РН.6.	Визначає потреб професійного розвитку студентів та планує індивідуальну траєкторію

	професійного розвитку майбутнього вчителя на основі результатів діагностики та оцінювання.
РН.7.	Управляє навчальною діяльністю студентів, організовує та проводить менторські зустрічі з використанням технік підтримки, рефлексії та професійного консультування
Особливості програми	
Цільова аудиторія слухачів	Педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, що відповідають за організацію та проведення педагогічної практики здобувачів освіти.
Найменування замовника	Потенційні стейкхолдери
Академічні, професійні можливості за результатами опанування програми	Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення фахових знань, умінь, навичок шляхом самоосвітньої діяльності та участі в інших програмах підвищення кваліфікації.
Інше	—
Додаткові послуги (якщо такі передбачаються), вартість	
Не передбачено	

2. НАВЧАЛЬНИЙ (НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ) ПЛАН

Компоненти програми	Загальна кількість годин	Аудиторна робота		Самостійна робота	Підсумковий контроль
		Лекція	Практична робота		
Тема 1. Класичні та сучасні моделі менторів і фасилітаторів: наслідки для стандартно-орієнтованого оцінювання методичної компетентності майбутніх учителів	3	2	1		
Тема 2. Self-Management як ключова компетентність сучасного вчителя: значення для регулювання та підтримки мотивації студентів до педагогічної професії	3	2	1		
Тема 3. Діагностичні інструменти для оцінювання стартового рівня майбутніх	2		2		

учителів					
Тема 4. Психолого-педагогічна підтримка у конфліктних ситуаціях	2	1	1		
Тема 5. Аналіз навчального заняття відповідно до стандартів професійного розвитку вчителя	3	2	1		
Тема 6. Аналіз планів-конспектів уроків відповідно до стандартів професійного розвитку вчителя	2	1	1		
Тема 7. Надання конструктивного зворотного зв'язку та менторський супровід професійного розвитку майбутніх учителів	2	1	1		
Тема 8. Відбір та підготовка менторів, моделювання професійної діяльності та супервізії в педагогічній освіті	3	2	1		
Тема 9. Підбір та розробка інструментів оцінювання та організації педагогічної практики здобувачів освіти на основі моделі менторства	10		4	6	
Усього	30	11	13	6	

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Класичні та сучасні моделі менторів і фасилітаторів: наслідки для стандартно-орієнтованого оцінювання методичної компетентності майбутніх учителів

Сутність менторства та фасилітації в професійній підготовці майбутніх учителів. Порівняльний аналіз класичних і сучасних моделей менторства. Ролі, функції та відповідальність ментора у процесі педагогічної практики. Використання професійних стандартів учителя для визначення показників методичної компетентності. Операціоналізація професійних компетентностей у спостережувані критерії та показники. Принципи розроблення рубрик оцінювання методичної компетентності майбутніх учителів. Інструменти

менторського супроводу педагогічної практики та особливості їх використання для підтримки професійного розвитку студентів-практикантів.

Тема 2. Самоменеджмент і підтримка професійного розвитку майбутніх учителів

Самоменеджмент як складова професійної компетентності сучасного вчителя та ментора. Значення цілепокладання, самоорганізації та рефлексії для професійного становлення майбутніх учителів. Підходи до підтримки та розвитку професійної мотивації студентів під час педагогічної практики. Визначення пріоритетних цілей професійного розвитку та планування шляхів їх досягнення. Використання інструментів саморефлексії та моніторингу прогресу. Розроблення індивідуального плану професійного розвитку з урахуванням особистих потреб, ресурсів та очікуваних результатів. Роль ментора у формуванні відповідальності за професійне зростання та підтримці професійної ідентичності майбутнього вчителя.

Тема 3. Діагностика професійної готовності та психолого-педагогічна підтримка студентів-практикантів

Підходи до оцінювання стартового рівня професійної готовності майбутніх учителів. Психодіагностика професійної ідентичності. Діагностичні інструменти для визначення професійних потреб, сильних сторін і зон розвитку студентів-практикантів. Методи збору та аналізу інформації про професійну компетентність і професійну ідентичність майбутнього вчителя. Професійне портфоліо здобувача освіти.

Тема.4 Психолого-педагогічна підтримка у конфліктних ситуаціях під час педагогічної практики

Причини та типові конфліктні ситуації під час педагогічної практики. Особливості взаємодії між студентом-практикантом, ментором, учителем-наставником, адміністрацією закладу освіти та іншими учасниками освітнього процесу. Роль ментора у попередженні, виявленні та врегулюванні конфліктів. Ознаки конфліктних ситуацій та індикатори професійних і психологічних труднощів студентів-практикантів. Методи конструктивної комунікації, активного слухання, емоційної регуляції та медіації у роботі ментора. Алгоритми реагування на конфлікти у взаємодії «студент–ментор», «студент–учитель-наставник», «студент–заклад освіти». Практики психолого-педагогічної підтримки студентів у складних професійних ситуаціях. Стратегії конструктивної комунікації, медіації та емоційної регуляції. Розроблення алгоритмів реагування на конфліктні ситуації та підтримки професійного розвитку студентів у складних умовах практики.

Розроблення покрокових моделей дій ментора для вирішення конфліктів та підтримки професійного розвитку майбутнього вчителя. Типові конфліктні ситуації у взаємодії між студентом, ментором, учителем-наставником і закладом освіти.

Тема 5. Аналіз навчального заняття відповідно до стандартів професійного розвитку вчителя

Підходи до спостереження та аналізу навчальних занять у процесі педагогічної практики. Професійні стандарти вчителя як основа оцінювання педагогічної діяльності. Методи збору та інтерпретації доказів під час спостереження за уроком. Використання інструментів спостереження, рубрик та чек-листів для об'єктивного оцінювання педагогічної діяльності.

Тема 6. Аналіз планів-конспектів уроків відповідно до стандартів професійного розвитку вчителя

Принципи аналізу та оцінювання планів-конспектів уроків у контексті професійних стандартів учителя. Визначення відповідності цілей, змісту, методів і форм організації навчання вимогам сучасної освіти. Аналіз структури уроку, методичних рішень, інструментів оцінювання та способів забезпечення активної участі учнів у навчальному процесі. Виявлення сильних сторін і потенційних труднощів у плануванні навчальної діяльності. Формулювання рекомендацій щодо вдосконалення планування та реалізації уроків.

Тема 7. Надання конструктивного зворотного зв'язку та менторський супровід професійного розвитку майбутніх учителів

Принципи та моделі надання конструктивного зворотного зв'язку в процесі педагогічної практики. Формувальне оцінювання як інструмент професійного розвитку майбутнього вчителя. Техніки проведення менторських бесід за результатами спостереження за уроком та аналізу планів-конспектів. Використання доказів педагогічної діяльності для обґрунтування рекомендацій. Підходи до формулювання розвивального зворотного зв'язку, визначення сильних сторін та зон професійного зростання.

Тема 8. Відбір та підготовка менторів, моделювання професійної діяльності та супервізія в педагогічній освіті

Вимоги до менторів педагогічної практики та критерії їх відбору. Ролі й відповідальність ментора у професійній підготовці майбутніх учителів. Моделювання професійної діяльності як інструмент розвитку педагогічних компетентностей студентів. Демонстрація ефективних педагогічних практик та професійної поведінки. Забезпечення якості менторської діяльності та професійного розвитку учасників педагогічної практики. Формування партнерської взаємодії між закладом вищої освіти, ментором, учителем-наставником та студентом-практикантом.

Тема 9. Підбір та розробка інструментів оцінювання та організації

педагогічної практики здобувачів освіти на основі моделі менторства

Вибір методик оцінювання педагогічної діяльності студентів на основі проаналізованих навчальних матеріалів впродовж курсу. Розробка та адаптація методик відповідно до предметної галузі, тривалості педагогічної практики та індивідуальної траєкторії особистісного та професійного розвитку здобувачів освіти. Організація педагогічної практики на основі моделі менторства з урахуванням особливостей спеціальності. Підготовка проєкту організації педагогічної практики та публічна презентація.

4. ФОРМИ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Завершальним етапом навчання за програмою «Менторство у педагогічній практиці» є підготовка та захист проєктів.

Список рекомендованої літератури

1. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 92 с.
2. Гвоздій С., Устянська О. Професійні ролі викладача вищої школи у підготовці майбутніх фахівців. Освітологічний дискурс. 2019. № 1-2(24-25).
3. Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / за ред. О. М. Ігнатович. — Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. — 225 с.
4. Міщук А. Потрібне менторство. Сайт «Освітня політика. Портал громадських експертів». URL: <http://education-ua.org/ru/articles/1064-potribne-mentorstvo>. С. 141-160.
5. Kram K., Lynn I. Mentoring Alternatives: The Role of Peer Relationships in Career Development Author(s): Source: The Academy of Management Journal, Vol. 28, No. 1 (Mar., 1985), pp. 110-132 Published by: Academy of Management Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/256064>
6. ДК «Менторство у педагогічній практиці» URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=17890>